

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Quid secretum peculiare iudicium, seu quid sit rationem reddere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

divino negotium suum sine ulla prelibatione sententia: tum A
quia & carnis operienda est resurgitio, ut consortis operarum
& mercedum. Quid ergo fiet in tempore isto? dormiemus? At
enim anima nec in viventibus dormiunt, corporum enim est
somnia, quorum & ipsa mors cum speculo suo somno. Aut nihil
vis agi illis, quod universa humanitas trahitur, quod spes omnis
sequestratur? Itaque statutum est hominibus semel mori,
post hoc autem Iudicium.

CAPVT II.

Quid secretum, peculiare Iudicium, seu,
quid sit rationem reddere.

§. I.

Quadrupli
discrimi
ne ad
Iudicium
secretum
homines
ex orbe
evocantur.

Discrimine quadruplici ad Iudicium secretum ho-
mines ex Orbe hoc evocantur. I. Sunt qui senten-
tia Iudicis auditā statim transeant ad aeternam felicita-
tem. II. Sunt qui pariter statim à Iudicio rapiantur ad
aeterna supplicia. III. Sunt quos inherentes navi non-
dum expiati à conspectu Numinis abstineant. IV. De-
nique sunt quos sola inquinata noxa primigenia. His
omnibus subeundum est Iudicium peculiare ac secre-
tum. Illud autem ab universali Orbis Iudicio differt,
loco, tempore, Iudicis Majestate. Alio certe loco gens
humana omnis conveniet, seu Josaphati vallis, seu alia
pars terrae ultimo huic Tribunali sit assignanda. Sed alio
quoque tempore totum genus humanum, & alio sin-
guli homines judicabuntur. Nostrum autem nunc est nosse
hæc tempora & momenta, quæ Pater posuit in sua potestate.
Sed & supremi Iudicii apparatus longe alius erit quam
Secreti, longè major Iudicis Majestas. Tunc enim non
solum universi homines, sed etiam tam beati quam
damnati Angeli ad dexteram lavamque Iudicis sistentur,
in classes sanè diversissimas distributi. Tunc omnium
omnino hominum conscientia pendetur, velut libri
undeque apertissimi, omnibus legendi. In arcano
Iudicio unius solum hominis conscientia patet detecta.
Quid ergo est arcanum hoc & singulare Iudicium?

Alter cap. 7.
Differen-
tia inter Iudicium
secretum &
Iudicium
secretum.

§. II.

Hic, mi Lector, non multis te morabor, sed ut cœ-
pi hoc Caput, ita quam potero, tam dicenda con-
feram maximè ad compendium. Sed erit quod iuxta
mecum summè mireris. Si Theologos interrogem de
hoc Iudicio, facili ac prompta responsio. Homines
non Christianos miror, non interrogatos, de hoc ipso
appositè respondere.

Iob cap. 38.
vers. 36.

Gentiles
de singula-
ri cuiusvis
hominis
Iudicio dis-
seruerunt.

Platonis
de Iudicio
particulari
sensus.

Iob querit: Quis dedit Gailo intelligentiam? Non mi-
nus queri potest: Quis homini Gentilitatis tenebris
oppresso dedit scientiam? Quis ei tantum lucis infudit?
Obstupescit prorsus homines, qui nullam Christianæ
religionis disciplinam acceperunt, quos Deus sui no-
titiæ non afflavit, eò quacunque demum ratione pro-
gressos, ut de arcano ac singulari cuiusvis hominis Iudi-
cio perspicue ac enodate differuerint. Num istud scien-
tiæ è divinis voluminibus, num è priscis Patribus, an
è solo naturæ lumine id hauserunt? Audite quid philo-
sophorum apex, quid sapiens Plato, de hoc ipso pecu-
liari Iudicio sentierit. Verba tam illius, quam ceterorum
optimâ fide adnumerabo.

Plato dialogum de Rhetoricâ scripsit, cui titulum
præfixit Gorgias. Hic mentione factâ Iudiciorum, de
eo quod cuiusvis hominis mortem consequitur, ita dis-
serens: Nudi, ait, his omnibus sunt iudicandi. Sunt enim
iudicandi post obitum. Mox suam Iudici potestatem
definiens, Iudicium quoque ipsum esse nudum oportet,
mortuum videlicet, & ipso dumtaxat animo, inquit,
animum ipsum respicientem statim post insperatum cui-
usque obitum: animum, inquam, à cognatis omnibus

desertum, omnemque ornatum exteriori relinquen-
tem in terrâ, ut iudicium iustè procedat.

O vera hæc, verissima de nostro Iudice, Christus Do-
minus verè nudus ab omni affectu, verè iudicatus &
ipse à prælide Pontio, verè mortuus, & iudiciariam
hanc potestatem in omnes consecutus moriendo.

Pergit Plato: Cùm igitur ad iudicem pervenerunt,
Rhadamanthus * eos sistens, uniuscujusque animam in-
tuetur: cuius tamen anima illa fuerit non animadvertit.
Sed plerumque magni Persarum regis, aut alterius re-
gis, live potentis obvium animum contemplatus nihil
in eo reperit sani: sed perjuriis atque iniustitiis quasi qui-
busdam verberibus cicatricibusque infectum, qualia
cujusque actio contraxit impressitque animo, omnia-
que oborta mendacis atque vanitate, nihilque recti
habentem, quia sine veritate fuerat educatus: Præterea
ob peccandi licentiam & petulantiam, mollè quæ la-
sciviam, & in actionibus singulis intemperantiam, in-
compolitum penitus atque turpem. Animum igitur
contemplatus sic affectum ignominiosè, rectâ in custo-
diam transmittit, ubi meritis subire pœnas oportet.
Pergit Philosophus: Convenit autem omnem, qui ab ali-
quo rectè punitur, vel ipsum fieri meliorem, utilita-
tè quæ percipere, vel ceteris exempla dare, ut alii pœ-
nas ejus conspicientes, meliores ob timorem efficiantur.
Qui verò apud Deos & homines ita dant pœnas,
ut utilitatem inde aliquam referant, hi sunt qui peccata
sanabilia commiserunt, quibus dolor cruciatibusque pro-
dest, & apud homines & apud inferos. Non enim aliter
quis potest ab iniustitiâ liberari.

Quis obsecro arcanum istud de peccatis levioribus & gra-
vioribus Platoni aperuit? Peccatum letale verè insanabile. Sed
Platonem porro loquentem audiamus.

Qui autem, inquit, extremâ iniustitiâ detinentur, ac
propter ejusmodi delicta sunt insanabiles, ex his exem-
pla sumuntur, ipsique nullam amplius utilitatem inde
reportant, utpote qui sanari non possint: sed profunt
dumtaxat aliis per exemplum, qui eos intuentur pro-
pter flagitia maximis & terribilissimis pœnis omni tem-
pore cruciatis, tanquam exemplum monumentumque
& spectaculum apud inferos in carcere præbentes in-
iustis omnibus, qui ad ea loca descendunt.

§. III.

Quid, oro, clarius & quid magis Christianum de infero-
rum suppliciis, de quæ damnatorum catervis Chrysosto-
mus aliquis, aut Augustinus dixerit? Sed nunc audite Reges &
intelligite, audite Principes & præfides, audite opulenti ac di-
tes, audite quicumque alii potentes, quid de vobis, vestroque vi-
tæ genere divinus Plato sentiat. Hæc illius verba sunt:

Arbitor autem in eorum numero qui solum exem-
pla tradunt, plurimos esse tyrannos, reges, potentes, ci-
vitarum gubernatores. Quippe cùm hi ob peccandi
licentiam gravissima profanissimæque peccata com-
mittant. Nihil tamen prohibet, inter hos etiam bonos
quosdam esse viros: & certè qui talis fuerit, mirificè
est colendus. Nempe arduum est, ô Callices, ingen-
tisque laude dignum, ut quis in magnâ peccandi licen-
tiâ constitutus iustam transigat vitam: paucique tales
reperiuntur.

Plerique autem, ô vir optime, potentum improbi
sunt. Quamobrem, ut dicebam, quando Rhadaman-
thus aliquem ejusmodi deprehendit, nihil aliud in ipso improbi-
novit, neque quisiā sit, neque ex quibus ortus, sed
utrum sit malus: cùmque id comperit, dimittit in
Tartarum, obsignans utrum sanabilis vel insanabilis vi-
deatur. Ille verò illic transmissus meritis subit pœnas.

Interdum verò alium intuitus animum, vel privati-
vel alicujus alterius, qui piè atque integrè vixerit:
quod quidem Philosophis * potissimum contingere ar-
bitror, rem suam agentibus, neque multis se negotiis phi-
an-
impli-

Christus
optimus
Iudex ex
sententiâ
Ethnicorū.

* Sæverus
Iudex.

Rhadama-
nthus Iudex
mortuo-
rum apud
Ethnicos.

Plato
G.
L.
U.
C.
P.
S.
T.
V.
W.
X.
Y.
Z.

Plato
fin
Ju
pro

implicantibus. Applaudit huic, & transmittit ad insulas A
beatorum.

*Obstupeſco prorsus hac talia ab homine Chriſtiana religio-
nis ignaro dici, ſcribi, imò & credi. Sed plura Plato & lucu-
lentiora conceptiſſimis his verbis addit:*

Ego, igitur, ô Callicles, ab huiusmodi fermônibus flector, & jam considero, quâ ratione iudici sanissimum animum ostendere possim. Quamobrem omnes populi sperens honores, veritatēque considerans, conabor revera, quàm maximè potero, bonus vivere atque mori. Cohoror autem & ceteros omnes quantum possim. Te quoque ad huiusmodi vitam revogo atque certamen: quod equidem assaro præ aliis certaminibus in hac vitâ esse homini subeundum. Quâpropter & te obijuro, qui non poteris tibi ipsi opem ferre, quando de te **JUDICABITUR** instabique sententia, quam modo dicebam.

*Quid de arcano singulari Iudicio luculentius, quid magis
pium aut verius dici potest? Et quaso, Christiani, non colorem B
ducimus, non erubescimus, cum ista legimus? Quam autem hec
serio & oratione confirmat a dixerit, ipse etiam Plato explicant:*

Hæc, *inquit*, forsitan anilis quædam fabula tibi videatur, & quæ dicta sunt, contemnis: Sed profecto nihil mirabile fortè hæc spernere, si quo pacto perquirentes meliora his & veriora invenire possemus. Nunc verò vides, cum tres viri fides, omnium qui nunc sunt Græcorum sapientissimi, non posse vos tametsi offendere, aliâ esse ratione vivendum, quam eâ quæ illuc quoque conducere videatur.

Imò verò in tot sermonibus, cum ceteri redarguti fuerint, solus hic remanet firmus: scilicet cavendum esse, injuriarum facere magis quam pati, idque viro præ ceteris omnibus meditando, non ut bonus quidem videatur, sed ut revera sit bonus publicè atque privatim. Si quis autem malus quodam modo fuerit, esse puniendum.

Plato dial.
Gorgias, seu
lib. de Rhetorica
circa
fines, mihi
pag. 357.
ita etiam
Græci con-
textus ha-
bet. Censuram
fere annos
post Rhetori-

Quas ob res mihi credens, sequere me illic, quod cum perveneris, & vivens & mortuus beatus eris. Atque permittit ut aliquis te contemnat, ut stulem, injuni- que, si libet, afficiat, neve cures si ignominiose percutaris. Nihil enim grave patieris, si revera honestus bonique sis, virtutemque exerceas. Hanc igitur rationem, qua nunc nobis innotuit, tanquam ducem sequamur, offendentem vobis, hunc optimum esse vivendi modum, ut justitiam ceteraque virtutes colentes & vivamus, & moriamur.

Quid nobis Liber de imitando Christo religiosius
ingesserit? Scipium odisse & animi submissionem in
omnibus sequi, primaria Lex Christi est: Atqui revera
nemo seipsum robustius odit, nemo altius se demittit,
quam qui didicit pati, ut stultum se contemni. Quod
Plato singulari huius post mortem iudicio prolium
optimum æstimavit.

Hic ego jure merito interrogem, è quibus demum voluminiſus hac Plato ſumpſit? Philoſophus idolola-
triæ medius ad ſingularē poſt mortem Judicium ſe pa-
rat, & verò etiam hortatur alios, ut idem faciant &
unicè hoc fatagant, quâ ratione Judici ſanctiſſimum ani-
mum offendere queant: certamen eſſe ſubeundum, nec
auxilii quidquam ſperandum, quando jam Judicium &
ſententia reum concluderint. Quid ergo nos Chriſtiani?
Non molliſſimus Judicis ſententiam, dum licet, præoco-
patis jam obſequiis: Sed Platoni teſtes è præſcis addituro.

§. IV.

* Quid philosophorum Homerus, imò Deus, & princeps Academiæ Plato de singulari hominis post obitum judicio pronuntiavit, idem post illum Maro cecinit.

Nec verò hæc sine sorte data, sine Iudice sedes.
 Quæsitur Minos urnam movet: Ille silentium
 Tom. I.

Tom. I.

* Virgilii
& aliorum
Poëtarum
judicium
de statu
animarum
post hanc
vitam.
*Virg. lib. 6.
Æneid. post
med.*

de statu
animarum
post hanc
vitam.
*Virg. lib. 6.
Æneid. post
med.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Voluntas
Dei est
sempiterna.

operis effector & restitutor Deus ab omnibus qui tunc erunt, frequentibus laudum præconis, benedictionibusque celebratur. Hæc enim Mundi genitura cunctarum reformatio rerum bonarum, & naturæ ipsius, sanctissima & religiosissima restitutio, peracto temporis cursu, quæ est, & fuit sine initio sempiterna. Voluntas etenim Dei caret initio, quæ eadem est, & ubique est sempiterna.

Arque ut sciremus quis Iudex nobis expectandus, quis summus ille demon, penes quem arbitrium examénque nostri meriti est:

Deus, inquit, supra verticem summi celi Consistens, ubique est, omniæque circumspicit. Non enim hominum delicta, solâ humanâ lege puniuntur. Primò enim terrena omnia quæ sunt, mortalia sunt. Nunc omniâ, etiam quæ sunt rationi corporali viventia, & à vivendo eadem corporali lege deficientia, ea omnia pro vitæ meritis aut delictis, pœnis obnoxia tantò post mortem sævioribus subjiciuntur, quantò multa forsitan fuerunt celata, dum viverent. Præsciâ enim rerum omnium divinitate reddentur, perinde ut sint pro delictorum qualitatibus pœnæ.

Contrà iusto homini in Dei religione & summâ pietatè præsidium est. Deus enim tales ab omnibus tutatur malis. Pater enim omnium est Dominus, qui solus est omnia, omnibus se libenter ostendit. Ergo vitæ, æternitatique Deus ipse plenissimus, viventium vel vitalium quæ sunt in Mundo, sempiternus gubernator est, sanctus, incorruptus, ipsiusque vitæ dispensator æternus. Solus Deus, & merito solus, ipse in se, est à se, & circum se, totus est plenus atque perfectus, isque sua firma stabilitas est, nec aliquis impulsu, nec loco moveri potest, cum in eo sint omnia, & in omnibus ipse est solus. Deus igitur stabilis fuit, semperque est, & cum eo similiter Æternitas consistit. Mundum verò non natum, quem rectè sensibilem dicimus, intra se habens. Hujus Dei imago hic Mundus effectus est Æternitatis infiltrator. Omnium enim quæ sunt, primordium Deus est, & Æternitas. Omnia enim Deus, & à Deo omnia, & ejus voluntatis omnia. Quod totum est bonum, decens, immutabile, & prudens, & ipsi soli sensibile atque intelligibile & sine hoc nec fuit aliquid, nec est, nec erit. Omnia enim ab eo, & in ipso, & per ipsum.

Seneca Consol. ad Marcium c. ult. fine.

Romanus sapiens Anæus Seneca, de Orbis universo busto ante Judicium statuendo dilucidè pronuntians: Cum, inquit, tempus advenit, quo se mundus renovaturus exstinguat, viribus ista se suis cadent, & sidera sideribus incurrent, & omni flagrante materia, uno igne, quicquid nunc ex disposito lucet, ardebit. Nos quoque felices anima æterna sortitæ: cum Deo visum erit, iterum ista moliri.

* Apud Madagascensem Philosoph. In editione Aldi Manutii Venetijs anno 1523. mihi pag. 185. Hæc velim Joannes à Wouwer, in sua editione, anno 1606. & in sua anno 1588. Petrus Colvius, non omisissent. Eidem certe suam magis præbissent, si quæ antiquiores ipsi in lucem dederunt, illi tenebris tam longe non dormassent. Nota hic, obsecro, Lector, & arcanam Numini vindictam obtusæ: Petrus Colvius Brugensis, quem dixi, ingenio suo rectius potuisset uti. At ille Asini auri, scriptoris parum pudica scholasticæ, ab aspro calce protulit obit. Hoc habet. Extant duo ejus epitaphia, quæ hoc ipsum optimâ fide referuntur. Vide Matthæi Raderi Martialem cum commentariis, in præfatione ad Lectorem post initium.

S. V.

August. 10. c. 1. 8. de Civit. cap. 11. mihi pag. 91.

Aditâ Trismegisti ac Platonis de arcano judicio sententiâ, non miror Augustinum Platoni ac Platonis tam faventem fuisse, ut dixerit: Quoniam de uno Deo, qui fecit calum ac terram, quantò melius senserunt Platonici, tantò ceteris gloriosiores illustrioresque habentur. De ipso autem Platone: Quod & me, inquit, plurimum adducit, ut penè assentiar Platonem illorum librorum expertem non fuisse. Sed undecunque ille ista didicerit, sive præcedentium eum veterum libris, sive potius, quomodo dicit Apostolus, Quia quod

De biblis loquitur.

A notum est Dei, manifestum est in illis, Deus enim illis manifestavit. Invisibilia enim ejus à constitutione Mundi per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur.

De Platone simul & Porphyrio ejus discipulo hoc Idem l. 22. asserit: singula quædam dixerunt Plato atque Porphyrius, quæ si inter se communicare potuissent, facti essent fortasse Christiani. Quod alibi repetens: Paucis, inquit, mutatis verbis atque sententiis Christiani fierent. Ubi rem minimam commemorans: Initium, inquit, sancti Evangelii secundum Iohannem, quidam Platonici, aureis litteris conscribendum, & per omnes ecclesias in locis eminentissimis proponendum esse dicebat, Idem Aug. sicut à sancto sen. Simpliciano, qui postea Mediolanensi Ecclesiæ præfuit Episcopus, solebamur audire.

Sed ut ad litem redeamus: Quid demum est illud, quod particulare appellatur Judicium? Theologia Christiana in hunc modum respondet: Cum homo moritur, sub ipsum mortis punctum totius vitæ suæ tam promerita, quam delicta omnia cognoscit, & simul irrevocabilem Christi Judicis sententiam audit, intelligitque quid de se Deus in omnem æternitatem decreverit, num sibi gaudendum ut amico Dei, an verò arduum ut hosti æternum? Atque hoc Judicium peculiare, arcanum nominamus, in quo quisvis hominum suum futurum statum in omnes æternitates permanfurum clarissimè cognoscit. Atque hoc est, post mortem Judicium subire, hoc rationem reddere. Dilucidè ac verè Chrysostomus: Ponamus, inquit, sæculi consummationem post viginti annos futuram, post triginta, post centum. Quid hoc ad nos? An non uniuscujusvis consummatio est vitæ suæ terminus? Nimirum cuique ultimus dies vitæ, destinatus est dies judicii & sententiæ in æternum non revocandæ.

CAPUT III.

Incertum esse annum, mensem, diem, horam secreti, peculiaris Judicii, seu, reddendæ rationis.

Evangeliorum sacra historia non docet Christum Christum Orbis Servatorem adeò frequenter sedisse, sed iter quies rare, fecisse & ambulasse. Sed quidem in monte, sed velut in scholâ Magister, ut doceret discipulos: sedit ad fontem, sed fatigatus à viâ, & ut Samaritidem expectaret, per quam plurimos sibi erat adjuncturus. Ergo rara Domini quies, itinera perpetua. Quo quidem erudit homines, viatores se meminerint esse, & eò tendere, ubi confecta via sint mansuri æternum. Proinde jam quiescendi tempus non esse, optimas horas non otiosè in hospitio frangendas. Non sedendum, sed eundum esse. Festinemus Hebr. cap. 4. ergo ingredere in illam requiem. Amodo jam dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis. Apoc. c. 14. vers. 13.

De Christo Matthæus: Ambulans Iesus, inquit, juxta mare Galilee. Quid hæc ambulatorio sibi voluit? Ipsos piscatores venit piscari. Duos ex improvviso ab aquis evocavit, & sequi iussit. Mors æmulatur mortis Dominum, & obambulat hoc magnum Mundi mare, & non raro dum nos in naviculis nostris festivissimè jocamur ac ludimus, unum alterumque nominatim evocat: Veni post me. Iudex te vocat, sequere. Et continuo relictis retibus evocatio, & navi, quicquid vocatur, sequi cogitur. Tantarum vi-rum imperiosa vocula: VENI. Honores, opes, volutuosæ præpares, cognati, parentes, & quicquid charum est, descrendum est.

Sed hæc Mortis evocatio longè incertissima est, non Et incerta hora, non dies, non mensis, sed nec annus quidquam certitudinis habet. Ita hæc ad Judicium evocatio temporis est incertissimi, quod jam paulò uberius exponemus.

S. I.

Idicium, de quo agimus, tam terribile neutiquam foret, si dies quo illud indicitur, paulò esset certior. At verò